

Målnummer: 3219-94 **Avdelning:** 2

Avgörandedatum: 1995-05-22

Rubrik: Ett beslut av en myndighet har överklagats till kammarrätt. Sedan handlingarna överlämnats till kammarrätten har myndigheten omprövat beslutet. Kammarrätten har ansetts inte kunna bortse från omprövningsbeslutet vid sin prövning av överklagandet.

Lagrum:

- 27 § andra stycket och 28 § andra stycket förvaltningslagen (1986:223)
- 30 § förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Rättsfall:

REFERAT

Av handlingarna framgick följande. P.S. var återbetalningsskyldig för såväl studiemedel beviljade före 1989 som studielån beviljade efter 1988. När en återbetalningsskyldig hade både studiemedel och studielån att betala fanns en möjlighet att enligt punkt 4 av övergångsbestämmelserna till lagen (1988:877) om ändring i studiestödslagen (1973:349) begära samordning av betalningarna. Samordningen innebar att reglerna om anstånd med studiemedelsskuld inte gällde och att det sammanlagda återbetalningsbeloppet inte översteg 5 procent av den sammanräknade inkomsten enligt den senaste taxeringen. I P.S:s fall motsvarade detta 6 747 kr (5 procent av 136 954 kr som var hans inkomst under 1991). P.S. hade begärt sådan samordning.

P.S. ansökte härefter i februari 1993 hos Centrala studiestödsnämnden (CSN) om nedsättning av årsbeloppet 1993 på grund av arbetslöshet. CSN beslöt den 19 oktober 1993 att avslå denna ansökan. - P.S. överklagade och yrkade anstånd med återbetalning av studieskulden. Han anförde som grund för sitt överklagande bl.a. att han vid ett telefonsamtal med en handläggare på CSN uppmanats att återta sin ansökan om samordnad betalning och att han också sänt in en begäran om återtagande av denna ansökan. - CSN yttrade sig i målet. Ur yttrandet återges här följande:

P.S. har i februari 1993 lämnat in en ansökan om anstånd på grund av inkomstminskning i nytt studielån, en ansökan om anstånd med studiemedelsavgiften samt en begäran om återtag av anståndsansökan. Någon begäran om återtag av den samordnade återbetalningen har inte kommit CSN tillhanda. Däremot kan det anses som troligt att P.S. trots att de var ett återtag av samordningen som han skrivit på och bifogat sin ansökan om anstånd.

Reglerna om samordnad betalning finns i punkt 4 lagen (1988:877) om ändring i studiestödslagen (1973:349) samt i punkterna 3 och 4 i förordningen (1988:1381) om ändring i studiestödsförordningen (1973:418). Enligt Centrala studiestödsnämndens föreskrifter (CSNFS) 1990:19 skall ansökan om samordnad betalning ha kommit in till CSN senast den 15 april avgiftsåret. Om det finns särskilda skäl kan CSN pröva en begäran som kommit in senare. Dessa regler gäller även ansökan om att samordnad betalning skall upphöra. CSN anser det troligt att P.S:s avsikt med återtaget av anståndsansökan var att begära att samordningen skulle upphöra. Denna ansökan har kommit in i rätt tid. Eftersom den sammanräknade inkomsten under betalningsåret (80 700 kr) beräknas bli mer än femton procent lägre än motsvarande inkomst enligt den taxering som ligger till grund för beräkning av

årsbeloppet (134 954 kr) har han haft rätt till nedsättning av årsbeloppet på grund av inkomstminskning enligt 2 § CSN:s föreskrifter CSNFS 1989:16. Den avgift som kan tas ut är 3 228 kr (4 procent av 80 700 kr). CSN har beslutat att bifalla P.S:s begäran om att återta sin begäran om samordnad betalning. CSN kommer också att pröva hans möjligheter till anstånd med betalningen av den preliminära avgiften för 1993. CSN tillstyrker bifall till nedsättning av årsbeloppet för 1993 till 3 228 kr men avstyrker bifall till helt anstånd.

Kammarrätten i Sundsvall (1994-05-17, Zackari, Mobacke, referent, Moren) yttrade efter att ha redogjort för innehållet i P.S:s överklagandeskrift och yttrandet från CSN i huvudsak i överenskommelse vad som återgivits i det föregående: Reglerna om samordnad betalning finns i punkt 4 lagen (1988:877) om ändring i studiestödslagen samt i punkterna 3 och 4 i förordningen (1988:1381) om ändring i studiestödsförordningen. Enligt CSN:s föreskrifter (CSNFS 1990:19) skall ansökan om samordnad betalning ha kommit in till CSN senast den 15 april avgiftsåret. Om det finns särskilda skäl kan CSN pröva en begäran som inkommit senare under det år för vilket avgift/årsbelopp debiteras. - Enligt kammarrättens mening ger varken studiestödslagen eller studiestödsförordningen några möjligheter att återta en begäran om samordnad återbetalning av studiestöd som avser tid såväl före som efter 1989. Mot bakgrund härav finner kammarrätten att det i vart fall inte föreligger grund att upphäva ett beslut om samordnad återbetalning när en ansökan härom inkommit efter den tidpunkt vid vilken en ansökan om samordnad återbetalning senast skall ha skett. Av utredningen i målet framgår bl.a. att P.S. den 10 februari 1992 till CSN inkommit med en ansökan om samordnad betalning. Han har inte - såvitt visats - före den 15 april samma år återtagit sin ansökan om samordnad betalning. Det finns därför inte förutsättningar för att beräkna avgiften på annat sätt än som skett. Den omständigheten att P.S. möjligen trots att han återtagit sin ansökan om samordnad betalning föranleder inte annan bedömning. Överklagandet skall därför lämnas utan bifall. - Kammarrätten avslår överklagandet.

P.S. överklagade och yrkade att kammarrättens domslut inte skulle gälla. I stället förklarade han sig villig att betala den av CSN nedsatta avgiften.

Prövningstillstånd meddelades.

Regeringsrätten (1995-05-22, Björne, Tottie, Bouvin, Sjöberg, Lindstam) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Frågan i målet är om kammarrätten, sedan CSN omprövat sitt avslagsbeslut och medgivit P.S. nedsättning av årsbeloppet, ägt med bortseende från omprövningsbeslutet avslå hans överklagande i den del detta godtagits av CSN.

Enligt 27 § andra stycket förvaltningslagen (1986:223) är en myndighet inte skyldig att ompröva ett beslut om myndigheten har överlämnat handlingarna i ärendet till högre instans.

Av prop. 1985/86:80 s. 77 framgår bl.a. följande. Myndigheten bör i allmänhet inte ompröva sitt beslut sedan den har överlämnat handlingarna i ärendet till den högre instansen. Olägenheter i form av motstridiga avgöranden m.m. kan annars uppstå. En praxis som utesluter att omprövning görs sedan handlingarna har överlämnats är dock inte alltid ändamålsenlig. I princip är det givetvis önskvärt att varje myndighet i så stor utsträckning som möjligt ändrar oriktiga beslut när detta kan ske utan nackdel för någon enskild part.

Innebörden av lagtexten i ovan nämnda stadgande är, som även framgår av dess förarbeten, att beslutsmyndigheten är oförhindrad att ompröva sitt beslut även sedan det överklagats och handlingarna översänts till besvärinstansen. CSN har sålunda varit berättigad att ompröva sitt beslut.

Enligt 28 § andra stycket förvaltningslagen skall, om myndighet ändrar beslutet på annat sätt än klaganden begär, överklagandet anses omfatta det nya beslutet. Kammarrätten hade därför bort pröva endast den del av

överklagandet som inte bifölls av CSN, nämligen anståndsfrågan.

I Regeringsrätten vidhåller P.S. inte längre sitt yrkande om anstånd. Regeringsrätten finner därför skäl att fastställa kammarrättens dom i anståndsfrågan och att undanröja kammarrättens dom i övrigt. Härigenom kommer det av CSN efter omprövning fattade beslutet att gälla.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten fastställer kammarrättens dom såvitt gäller yrkandet om anstånd och undanröjer domen i övrigt.

Föredraget 1995-04-04, föredragande Andersson-Jarl, målnummer 3219-1994

Sökord: Förvaltningsprocesslagen

Litteratur: prop. 1985/86:80, s. 76-80; H. Ragnemalm, Förvaltningsrättslig tidskrift 1974, s. 80 ff.; H. Ragnemalm, Förvaltningsprocessrättens grunder, s. 84-91; H. Strömberg, Allmän förvaltningsrätt 14:e uppl., s. 168-170, 209-211; JO 1972, s. 293-294; JO 1975, s. 305-307, 351-353; JO 1975/76, s. 291-294.
